

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n. Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00 Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень. В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришене "Українських Робітничих Вістей". Передплата на рік \$4.00 Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Неповищення в газеті рукописів не зберігає їх, аби що дописувачеві вразі зазначити, що бажав звороту своїх рукописів на випадок її неповищення та задувати поштовою марку на її пересилку.

МОЖЛИВЕ ЛИШЕ В КРАЮ "ДЕМОКРАТІЇ"

Злочини Держави славлять ся многими річками, про котрі в інших краях ніхто не знає і не відає. Сі американські оригінальності є в многих випадках страшним поличником для американської "демократії", що більше, вони є ганьбою для так окричаної нім цивілізації, а навіть ганьбою для цілого людства.

Візьмім хоч-би лічоване Мурнів. Там такого варварства не знає нікотрий інший цивілізований край в світі. Або ловлене в почі людей, вивожене їх за місто, розбиране до нага і обляване смолою та обслуване пірем. В котрім іншим краю знають про такий "спорт"? Або тайна організація Ку-Клукс-Клєн, яка розправляється з неміляними собі особами в прямо дикунський спосіб. Котрий інший край може похвалити ся такого рода "судовою" розправою?

Та не лише такі річки доконують ся в Злучених Державах. Згадай повніше злочинні вчинки поповнюють більші чи менші групи приватних людей. Урядово власті в подібних ділах участі не беруть. Але в Злучених Державах доконують ся також злочини за відомом і одобреном самих таки властей. А буває й таке, що власті самі започатковують таку злочинну акцію.

До таких урядових злочинів супроти американських горожан належить відоме "frame up". Осв візрещ, як се робить ся.

Чоловик через свою активність в робітничім русі стає небезпачним для капіталістів і властей. Але нема за що його вцепити ся, щоби потягнути до судової відповідальности. А збути ся його треба якось коченно.

"І щож тоді робить ся?"

Виконують ся якійсь замах, як прим. кидають ся бомбу на якусь визначну особу, або підкладають ся її під якийсь будинок, і підкуплені "свідки" зізнають, що вони бачили, як сего доконав такий то а такий чоловік. І бідний чоловік, що про самий замах і поніяв найменшого не має, опиняється ся у вязниці, або йде на електричне крісло. Таким способом позбувають ся капіталістична клася небажаних собі людей.

За такий "злочин" сидить вже у вязниці роки Том Муней, про котрого справу знає цілий світ. Всім відомо, що він невинний. Є свідки, які доказують, де він саме був в той час, як виконано замах, за котрий його увязнено. Вийшло на яв і те, як проти него був пригтований "frame up", а протє — він дальше сидить у вязниці.

Подібних випадків є більше.

Ось сими днями телеграф приніс цікаву історію про те, як "frame up" підготовлювано проти відомого в Злучених Державах робітничого діяча Вільяма З. Фостера, секретара-Трейд-юніонної Прогресивної Ліги. Прямо не хочеть ся вірити, що все те могло діяти ся. Коли читати цілий опис, то все виглядає як в казці. А однак се все є правдою, воно діяло ся в останніх роках, зараз в сусіднім краю, з особливо, котру тисячі робітників бачили минушого року в Вініпегу і інших містах Канади. Дивно лише, як буржуазна пресова агенція переслала сю новинку до буржуазних газет, а вони зі своєї сторони її надрукували.

Телеграма доносить, що минушого вітвірка в Шікаго складав зізнання, які мають бути ужиті на судовій розправі проти Вільяма З. Фостера, бувший детектив приватних агенцій на імя Артур В. Бейлі. Він заявив, що:

1) Представник "Burgs Detective Agency" казав, що дасть йому бомбу, яку він мав кинути на якогось високого урядника.

2) Т. Дж. Куней, урядник "Thiel Detective Agency", дав йому суттєвню, щоби він заявив ся тим, аби кинено бомбу в ню-йоркським фінансовим дистрикті або "на Моргана".

Бейлі розказав дальше про боротьбу, яка велась між ними двома агенціями за об'яте контролю над розслідуванем вибуху бомби на Вол стріт (в 1920 році), щоби на сім добре заробити.

В 1920 році Бейлі працював в обох згаданих детективських агенціях. Він заявив, що в той час обі сі "агенції хотіли дістати Фостера більше як кого иншого".

"В 1920 році, — розказує Бейлі, — на інструкції Е. Л. Марера, голови радикального департаменту агенції Борнса, я пробував підготувати докази проти Фостера в Нью Йорку.

"Ми мали в одній італійській реставрації радикальну літературу, бомби і інші докази. Я мав постарати ся, щоби Фостер прийшов до реставрації, де він був би арештований. Однак сей план не вдав ся, бо Фостер про все довідав ся".

Бейлі заявив, що обидві агенції, Тіля і Борнса, послали своїх людей до Росії, щоби дістати там большевицьку літературу для розповсюдженя її в Злучених Державах.

Дальше він казав, що детективські агенції хотіли змовити в банкірів і бізнесменів, що в Злучених Державах існує небезпека зі сторони комуністів, щоби в той спосіб заставити їх (банкірів) до виданя більшої суми грошей на інвестицію.

Такі зізнання зложив чоловік, який сам служив в детективських агенціях.

Оттак викривається ся з самих детективських кругів, чому то в фінансових діяльностях великих американських міст вибухають бомби. Стає ясно, чому арештують ся таких людей, як Фостер і йому подібні.

Детективські агенції, щоби з'єдати грубі гроші на розслідуване справи, самі підкладають бомби під важні будинки. А по вибуху бомби йдуть переслідуваня робітників, наганки на чужинці і т. п.

Відзначається ся серед робітництва якась одиниця своєю активністю, так детективська агенція, на приказі і за гроші виступає властей, приготує все, навіть бомби, щоби ту одиницю затягнути в свою лапку і там її арештувати.

Таке дієть ся в краю найбільшої демократії, бо так хоче могутий бог капітал, бо так приказує робити стояча на його услугах власть.

Працюючий класіє кає побачити вже в дійснім світі ту огидну "демократію" і змести її з лизия землі, а на її місце завести власть працюючих — диктатуру пролетаріату.

ОКУПАЦІЯ РУРСЬКОГО БАСЕЙНУ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей")

Дня 11. січня в полудне передові загони французької армії вступили в місто Бреденей, що лежить в околицях Ессену. Окупація Рурцини, про що з жахом і надією говорив ціла Европа від трох років, здійснилась.

Від імені "Коміте де Форж" Пуанкаре кинув рукавичку в лице цілої Європи. З доручення національного блоку Пуанкаре викликав на двобій цілий французський пролетаріат. В імя французького імперіалізму Пуанкаре розіслав нитки згоди з Англією і відтовхнув Америку. В заперкості шовіністичних корчів Франція нещадним ударом втормозила кидкал в серце Німеччини. Вигукі ненависти, спрага пімсти, притиснутої в безсилую шай, залягла в утєх верствях німецької буржуазії. А чим більше Франція підходила до Рурського басейну, тим сильніше крик обурєня розлігав ся в лавах пролетарських борців Франції, Англії, Німеччини.

Своїми цупкими руками, своїми вищпреними зубами і своїми немилосердими шепелами французькі сталеві королі, вуглеві барони, фінансові магнати вчепились в Рурцину — се серце німецької індустрії, сей мозок пролетарського революційного руху. Без Рурського басейну Німеччину обертається ся в аграрну країну з мільонами зайвої людности. Без Рурського вугля Німеччина немє.

Але хто панує в Рурським басейні, той король Європи, той командувач мільоновою армією, той буде зарядя смерті і руїни, той держить в своїм кулаці мільони поневолених пролетарів і пригнетених народів.

Проти Ессену виступило три дивізії, разом дванадцять полків: пішка кіннота, піхота, самоходи, літаки, тенки, одним словом ціла армія узброєна в утєх модерні знаряддя війни.

Ессен же це ціла Рурцина. Але хто знає план Пуанкаре, той не має найменшого сумніву, що армія французька не сьогодні завтра розліється ся по цілий країні вугля.

Французькі зєлізні тресті, об'єднанє зєлізних королів під назвою "Comite des forges" не знає сантиментів. Логіка зєлізної рубасє з зєлізною сідоро. Лютаринське зєлізо не може жити без рурського кокеку. Осв чому Франція мусить зайняти Рурцину. Осв чому боротьба за Рурцину неминуча.

Отсе-ж тому і війна між Англією і Францією неминуча. Німеччина в рахуку не йде. Німеччина сьогодні не має армії. Але й Німеччина не може бути спокійна. Буржуазія німецька кишить бурєю лютого сказу. Пролетаріат німецький захвилював ся бурхливим обурєнем проти німецької буржуазії. Пролетаріат французський поставив на чолі анти-окупаційного руху комітєт акції. Революційні синдикати і комуністична партія в дивизионі і підмогою свого пролетарського протесту проти злочини французького імперіалізму.

Але поглянемо на всі боки і подивимось, що стало ся в Європі з фактом окупації Рурцини. Чи дістала Франція контрибуції? Чи знайде Німеччина гроші на сплату репарацій? Чи буде Англія байдужою поглядати на виборки зєлізних трестів по другий бік Ляманшу?

Президєнт міністрів Німеччини Куно навпрост заявив, що окупація Рурського басейну нових доходів не принесе і сума грошей в німецькій скарбниці не збільшиться ся. І Стінес, устами "Альгемайне Дайче Пайтунг" говорив словами Ніпше: "Переможиці завше дурні".

Англійська преса вважає політику Франції самогубством. Газети пророкують війну в Босфорі і в Рурцині. Другі жадають негайного відтягненя англійських сил з Ренської землі. А конгрєс федерації університетських працівників висловив ся за анулюванєм Англією всіх німецьких довгів.

Окупація Рурцини — се подвоєне милітаризму, се вибух шовінізму, се атак на пролетаріат німецький і французський. Панованє Франції в Європі — се панованє Польщі в Галичині.

Г. Піддубний, Фарафарберг, 15. січня 1923.

ВИБРИКИ ПРИРОДИ.

Природа часом любить "жартувати"... Осв хоч би взяти дні 12 і 13 лютого. Як вона "потанцювала" завєрухою в західній Канаді: позавівала в містах вулиці, в полю дороги, спинала рух потягів і т. п.

Збиточниця природа, що й казати! Часом розгуляється вона по широких просторах краю, а часом залізе якийсь будинок в мазівницю і натворить там такої чудасії, що томо індивідуумови стане в голові так темно, як у вітворок 13. лютого було на просторах Саскачевану.

Ось вам маленький примір. Є на світі газета, "Кан. Фармер" називається ся. Має вона свого гикавого редактора, який час від часу вигикає щось безграмотне на її шпальтах. І захотіла збиточниця природа трошки собі погузувати над ним, і ось має наслідки:

"Господарувати люде на Україні не хотять бо на господарів дуже часто нападають большевицькі банди і рабують усьо що на обійстю знайдуть. Большевицький уряд видав проти тих банд дуже строгі розпорядженя і зловлєних бандитів розстрілюють без ніякої судової розправи, однак се не помагає багато бо большевицькі не хотять працювати а гарно жити". (Кан. Фармер з 18. січня.)

Большевицькі рабують, большевицькі видають проти большевицькі строгі розпорядженя, большевицькі большевицькі розстрілюють і се большевицьким нічого не помагає...

Що, чи не збиточниця природа? Гик-гик на большевицькі!

А ось ще раз виплав на верхи Пітер Орхмо, який по православному називається ся Петро Артьомов.

Того природа таки від "народженя" скривдила. Недавно дав він "репорт" англійській пресі про розстріл большевицькими кількох мільонів населєня в Росії. І так большевицькі розстріляли дуже много епископів, попів, профєсорів, учителів і... 815.000 християн.

Певно що ті "розстріляні" епископи та попи були якісь магометанські, коли Орхмо видів їх з між християн... Зрештою, все то вибрики природи.

Кого, як кого, але "нашу" стару знакому Рипиндю з "Укр. Голосу" природа вже занадто вкарала...

Ще недавно, лише пару тижнів тому назад, сміяла ся Рипиндя, що большевицькі від "Укр. Роб. Вістей" умирають...

Ова! — кепкувала вона, закопиривши балакало. — Двадцять сім делегатів мали большевицькі на зїзді і двадцять сім телеграм надіслали їм інші большевицькі з провінції... Отже разом 54 українських большевицькі в Канаді.

Смерть большевицьким! Гіп-гіп-гурей! Нехай живе Рипиндя!

Бо если-б не було Рипинді, то природа на копусь иншою витворяла-б свої шутки. А так нехай вже її пацієнтом в сім випадку буде Рипиндя з "Укр. Голосу".

І так пару тижнів тому назад в большевицькі не було організації.

ДО УКР. РОБІТНИКІВ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

Берлін, 22. січня 1923.

Дорогі Товариші! Кілька місяців тому назад зїїзшли в одному місті Європи група товаришів, яка постановила заснувати Видавничий "Космос".

Про потреби такого видавництва і мету його ми говорили вже кілька разів на сторінках Вашої преси і зараз повторювати того не будемо. Скажемо тільки загально в коротких словах що являється ся найважливішим і першим завданем видавництва.

До сього часу українське робітництво, котре не знає иншої мови крім української, не мало змоги зайнятись з засадничою соціалістичною літературою. Тому "Космос" постановив видати в першу чергу на українській мові всі твори батьків наукового соціалізму — Маркса і Енгельса, а в слід за сїм, в міру сил, твори визначніших сучасних марксистів, а саме: Бухаріна, Троцького, Леніна і т. д. За сїм іде цілий цикл иншої літератури визначних матеріалістів — філософів, природознавців і пролетарських класиків-белетристів.

Ідея "Космоса" найшла прихильний відгук серед українських комуністів на Україні і в Галичині. Тутешні товариші зрозуміли, що без марксисту на українській мові український пролетаріат не може відіграти в революції сїї ролі, яку він повинен би відіграти і на яку здібна його революційна бунтівничая психологія. І вони, не вважаючи на тяжкі умовини життя, в яких їм приходить ся жити, зложили на сю ціль більше тисячі доларів.

До сего часу зложили отсі товариші: Хр. Раковський — член ЦК.К.П.У. і прєдсідатель Ради Нар. Ком. У.С.Р.Р., М. Левіцький — Пов. Пред. У.С.Р.Р. в Чехословаччині, Корній Тараненко — Голова Цукротресту С.С.Р.Р. в Москві, Петро Дідушок (в Берліні), Іван Тур — консул У.С.Р.Р. в Чехословаччині, Михайло Полоз — прєдсідатель У.С.Р.Р. в Москві, Д. Кудря — член управління Українбанку в Харкові, Омелько Шумський — Пов. Пред. У.С.Р.Р. в Польщі, Гр. Гринько — прєдсідатель Держплану У.С.Р.Р. в Харкові, Василь Блакит-

ний — головний редактор "Вістей", органу В.У.Ц.В.К. У.С.Р.Р. в Харкові, Андрій Іванов — секретар В.У.Ц.В.К. і член ЦК.К.П.У. в Харкові, Гр. Петровський — голова В.У.Ц.В.К. і член ЦК.К.П.У. в Харкові, М. Девленевський — торгпрєд. У.С.Р.Р. в Відні, Евдокія Гончаренко — співр. Пов. Пред. У.С.Р.Р. в Берліні, П. Ладан — співр. Пов. Пред. У.С.Р.Р. в Берліні, І. Циганчук — співр. Пов. Пред. У.С.Р.Р. в Варшаві, Е. Касяненко — Голова Закордонної Комісії Нарком. Освіти У.С.Р.Р. в Берліні, Іван Сяк — член управління Укрторгпрома У.С.Р.Р. в Харкові, Наркомосвіта У.С.Р.Р., Наум Каложний, Пов. Пред. У.С.Р.Р. в Відні, П. Дятлов — співр. Пов. Пред. в Берліні, В. Яковлів — зам. Нарком. Зак. Справ У.С.Р.Р. в Харкові і М. Ільтична в Берліні. Між учасниками є організації з Галичини, назв котрих з певних причин не подаємо.

Отсе є група товаришів, що явились першими основоположниками Вид-тва "Космос". Богато з них давали останні центи, знаючи, що се справа першої ваги і її ніхто не здійснить як не самі робітники...

Темнота се найгірший ворог пролетаріату. Несвідомий пролетаріат ніколи не справить ся з сими трудностями, що стоять перед ним на шляху до остаточної побіди над капіталізмом. Тільки свідомі маси робітництва зможуть побити капіталістичну класю і осягнути остаточну і повну побіду над нею. Але для освідомленя мас потрібна революційна література, а для сього потрібні гроші.

Вимагати більше від товаришів на Україні і в Галичині тяжко. Матеріально вони знесителі. Дали те, що могли.

Черга за Вами. Український пролетаріат Америки і Канади, що так щедро піддержує і піддержує змаганя комуністів в революції і на Україні і в Галичині, не повинен остїтись глухим і на сей заклик. Спільними силами ми повинні випустити марксистську літературу на укр. мові і дати змогу найбільшій українському робітничови в Європі познакомитись з нею. Нагода для сього

зараз дуже підходяча. Завдяки низькому курсови німецької валюти (а центр видавничої діяльности "Космоса" в Берліні) — можна з малими засобами випустити цілу низку найпотрібніших книжок і заспокоїти той голод, який відчував український робітник в області пролетарської, революційної, марксистської літератури.

І ми не сміємо пропустити сїї нагоди. Всі свідомі товариші за роботу. Від Вас залежатиме, чи буде український робітник озброєний мечом свідомости — укр. ком. революційною літературою, — чи ні. Скільки Вас знайдесть ся там, що зрозуміють вагу сїї справи і поставлять ся до неї як до одної з найважливіших і боєвих потреб українського пролетаріату в його сучасній боротьбі на усіх фронтах і в ріжних містах Європи і Америки.

Хто перший пристане до гурту вище згаданих товаришів. На закінченє не від речі буде згадати, що "Космос" організований як українсько-американське Видавничє Товариство з обмеженою порукою. Головний фонд його се удїли — позички на 16 доларів, за які видаєть ся відповідний сертифікат — вексель. Три роки не одержує ніхто ніяких дивідєндів і процентів за вложєну суму. По трох роках "Космос" перетворить ся в Акційну Видавничу Спілку, або прибере якунебудь иншу форму, згідно з бажанєм його учасників, т. є. всіх членів Товариства. Крім сїх 10-доларових вкладок можна складати і жертви, які підуть на літературний фонд для успішного і дешєвшого поширюваня літератури.

Гроші можна посилати через "Українські Робітничі Вісти" в Вініпегу.

З комуністичним привітом, П. Ладан, директор "Космоса".

А тепер е... Сама Рипиндя признає. Осв послушайте, що каже Рипиндя в "Укр. Голосі" з 14 лютого:

"Коли у большевицькі зачинаєть ся якась робота, то роблять її не одиниці, що не мають між собою порозуміня, тільки організації".

Разом, товариші — три чірс для Рипинді! А зрештою... не варто. Се не вона винна, що... свиня з жорєн камінь зіла... Се все вибрики природи.

Іду я якийсь недавно тому в неділю рано до Укр. Роб. Дому. Наздогоняє мене якийсь чоловік і просить сказати йому, де то є "Інститут Прогрєсти", бо він хоче висповідатись...

— А хіба-ж то не в церкві сповідають? — питаю я. — Ні, — відповідає, — тепер набоженства відбувають ся в "Інституті Прогрєсти". Я був вже там пару разів, але що я тут чужий, то не можу добре трафити.

— Я думаю, що там відбувають ся мітинги, представленя і т. п., а не "набоженства". — Так, так, — відповідає знова чоловік. — Рано набоженство, в день сварять ся на мітингу, а вечером вибивають на тій самій сцені гопака.

Дивлюсь в "Кан. Укр." з 14 лютого, а на ту саму сцену "прогрєсти" попи спровадили ще й "крокодилів з Єгипту"... Чому-б в такому разі не назвати того інституту зоологічним?

Здаєть ся, що і тут маємо до діла з вибриками природи.

На дворі небо вже прояснилось. Але чи прояснить ся в головах патріотичних Рипиндів? Нема надії.

Мусій.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЕНДАР

19. лютого 1920 р. утворене Ради Народних Комісарів України.

20. лютого 1899 р. катованє студентів в Петербурзі й початок студентських розривів.

20. лютого 1920 р. постановою правдиві Всеукр. Ц.В.К. про скасування Всеукраїнському та затвердженє складу Ради Народних Комісарів.

21. лютого 1879 р. Гр. Гольденберг убит губернатором Кропоткіна в Харкові.

21. лютого 1920 р. радянськї війська увійшли до Архангельська.

НОВА КОМЕДІЯ!

Вже виийшла з друку і продаєть ся дуже гарна комедія в трох діях Стєпана Зан-ого п. и.

ЯК СВІТ ПІШОВ ДОГОРИ НОГАМИ

Нідєть ся до вистави на нїтї на малих сценах. Спеціальні декораций не вимагає. Ціна 25 центів.

Замовленя слати до: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.